Plané neštovice

Jak se projevují plané neštovice?

Plané neštovice jsou onemocnění, které se řadí mezi tak zvané exantémové nemoci, to znamená, že se vyznačují vyrážkou. *„Jsou to drobné puchýřky, které se objevují po stádiu teplot. Nejdříve se vytvoří drobné papulky, světle červené pupeny, a na nich se udělá puchýřek. Dalšími stádii jsou zakalený puchýřek a pak krustička, tedy stroupek,“* popisuje MUDr. Jana Táborská, která se infekčním chorobám věnuje několik desetiletí.

Vyrážka postupuje po vlnách, některé puchýřky tedy mohou být již téměř zahojené, zatímco jiné se teprve vytvářejí. V jeden den tak můžeme vedle sebe zastihnout papulku, puchýřek i krustičku. **Akutní fáze planých neštovic trvá pět až sedm dní, po dvaceti dnech se zcela zhojí veškeré kožní projevy a po vytvoření krust pacient přestává být infekční pro své okolí.** *„Neštovice, pokud je máme diagnostikovat správně, se vždy musí objevit rovněž ve vlasaté části hlavy. Protože pokud tomu tak není, vyrážka se dost často zamění s alergickým či jiným projevem. Pak někteří rodiče tvrdí – naše dítě mělo neštovice dvakrát nebo třikrát. To ale není možné.* ***Neštovice může dostat vícekrát pouze dospělý člověk nebo i dítě, které má velký deficit imunity.*** *Takových jedinců je však pouze zlomek populace,“* zdůrazňuje MUDr. Jana Táborská.

Nemoc je vysoce infekční!

Plané neštovice jsou způsobeny lidským virem VZV (varicella-zoster virus), který je zařazen mezi lidské

herpetické viry. Jsou vysoce nakažlivé. Virus se vyskytuje v puchýřcích na pokožce stejně jako v dýchacích cestách, šíří se vzdušnou cestou. **Kontaktem s infikovanou osobou se nakazí až devět z deseti osob, které nemají protilátky.** „Ale zase se stane, že děti, které byly s nemocnými v dlouhodobém kontaktu, neonemocní a onemocní někdy příště. Devadesát procent dětí neštovice prodělá. Ten zbytek je pak prodělává bohužel v dospělosti, kdy je průběh daleko závažnější, s vysokými horečkami, s velkým výsevem puchýřků, který trvá několik dnů a může se častěji komplikovat," upozorňuje MUDr. Jana Táborská. **Nebezpečné jsou také plané neštovice v těhotenství, neboť může dojít k poškození plodu.** Inkubační doba planých neštovic se pohybuje mezi 14 a 21 dny. Zhruba po dvou týdnech od nákazy se mohou objevit první nespecifické příznaky onemocnění. Předcházejí klinickým příznakům asi o tři dny. **U malých dětí mají mírný, nenápadný průběh, u dětí starších deseti let a dospělých už mohou být závažnějšího rázu. Patří k nim zejména horečka, zimnice, žaludeční potíže či průjem, bolest kůže nebo svědění v místech, kde se později objeví vyrážka.** Horečkou a bolestmi hlavy se ovšem již ohlašuje onemocnění, přicházející do jednoho až dvou dnů. V době nespecifických příznaků je již pro své okolí pacient infekční.

Proti svědění podejte antihistaminika

Z komplikací, které při propuknutí planých neštovic mohou nastat, je to především pokles počtu krevních destiček, což se může nejčastěji projevit krvácením do kůže. *„Není to nijak častá komplikace, může však být při významném poklesu destiček závažná pro krvácení i do jiných orgánů než kůže. Ohroženy jsou zejména děti, které jsou maligně nemocné, tedy mají nějaký zhoubný nádor. Druhou možnou, řídce se vyskytující komplikací je zánět mozkových blan, respektive mozečku. Projeví se tak, že kolem sedmého dne po začátku výsevu stoupne dětem znovu teplota, začnou zvracet, bolí je hlava a mají poruchu rovnováhy. To jsou příznaky, kterých si každý rodič zcela jistě všimne. V takovém případě je nasazena kortikoidní léčba, která se provádí v nemocnici. To nelze léčit doma,"* podtrhuje MUDr. Jana Táborská.

Léčba planých neštovic je velice jednoduchá. Pokud mají děti vysokou teplotu, sráží se jim, do 38 °C to však není třeba. U dětí se při horečce nesmí užívat preparáty typu Acylpyrinu, o tom jsou však rodiče dobře informováni. *„Dnes už se upustilo od natírání puchýřků tekutým pudrem. Pod ním se totiž kůže snadno zanítila.* ***Podávají se antihistaminika, která zabrání svědění,*** *dítě se neškrábe a tím nedochází k sekundární infekci,"* vysvětluje lékařka s tím, že pokud nemá komplikace, nemocné dítě ležet v posteli nemusí. *„Mělo by být ovšem doma, v relativním klidu a rozhodně by se nemělo vystavovat slunci, protože to může dokonce podpořit i rozvoj meningitidy,"* varuje MUDr. Jana Táborská.

Pásový opar a plané neštovice

Možná vás překvapí, že **virus planých neštovic přetrvává v organismu doživotně**. Schová se v ganglíích, drobných uzlících v místech nervových svazků a **v dospělosti může dojít při oslabení organismu k jeho aktivaci**. Virus se začne šířit podél nervu a postihne okrsek kůže, který je tímto nervem zásoben. **Nervy zásobují kůži převážně v pásech a odtud plyne označení tohoto onemocnění – pásový opar.**